

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље године
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се пошта-
ском уплатом непосредно ад-
министрацији „Глас Црногорца“
на Цетиње, или отирањем поштом;
а коме је нарочито, може се
претплатити код г. *Петра Рама-
диновића*, К. Ц. агента у Котор.
Доплате се шаљу уредничку.
Ругонеси се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра
по три поцифа на први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ

— Књажевска Породица дошла је с Ријеке на Цетиње у суботу ради прославе Никољдана, имендана Њ. В. Господара. Уочи радоснога дана престоница је била заран окићена заставама а у првоме мраку осветљена. У 7½ војена музика са мноштвом одушевљена народа дошла је пред Двор, гдје је свирала, а народ чинио одушевљене овације. Отолен се народно весеље разлило по свој вароши, и трајало до касно. У 8 сати Књажевска Породица дошла је у позориште, гдје су наша друштва „Читаоница“ и „Горски Вијенац“ приредили свечану забаву у славу Господарева имендана. Пуна кућа, у којој су били инострани дипломати и наши великодостојници, поздрављала је Његово Височанство бурним клицањем „Живио!“ и забава је одма отпочела пјевањем хора народне химне. Кад је хор престао пјевати, опет су се поновиле најодушевљеније овације Њ. В. Господару. На је слиједила декламација пригодног поздравља у стихсвима Високијем Именицама, Њ. В. Господару и Њ. В. Цару Николи, која је опет изазвала најодушевљеније клицање, које је прекинуло пјевање руске химне, и дуготрајно клицање „Ура!“ завршило је оне народне овације. Остали распоред забаве слиједио је својим током, и при свршетку Њ. В. Књагиња изволила је позвати у ложу двије дилетантке, које су престајале у шаљивој игри Трифковићевеј „Честитам“, и обдарила их по златнијем брошем, да тијем охрабри и потакне наше женскиње, које се још устручавају излазити на позорницу; а Њ. В. Господар изволио је одликовати једног од наших ваљанијех дилетаната медаљом „За ревност.“ Пјевање хора потпуно је задовољило, што је заслуга нашег неуморног капелника г. Вимера. Послије првог дијела забаве слиједила је играчка до касно.

На Никољдан била је у катедралној Цркви архијерејска литургија са благодарњем у присуству Књажевске Породице, дипломатског тијела, државнијех великодостојника и мноштва народа. Послије богослужења са табље су пали топови, пред Двором је војена музика свирала народну химну, упарађени батаљон редовне војске држао је оружје пред прси, а мноштво народа допратило је Књажевеку Породицу из Цркве у Двор непрекиднијема најодушевљенијема овацијама. Њ. В. Господар примио је честитања по унапријед одређеном церемонијалу, па је изашао у варош, који га је најодушевљеније дочекао, и ком је Његово Височанство захвалило. Иза тога било је дефилирање редовне војске испред Двора. У вечер је у Двору било велико дине.

Његово Височанство тај дан измијенило је депеше са Његовијем Величанством Царем Николом, који је захвалио и „храбром црногорском народу.“ Такођер су Његовом Височанству честитали депешама Њ. В. италијански Краљ Умберто. Њ. В. грчки Краљ Ђорђе, Њ. К. В. бугарски Књаз Фердинанд и много других Књажева и високоположенијех особа, између којих г. Стојанов, министар-предједник од стране бугарске владе.

— Цро Височанствени Двор повратио се на Ријеку, осим Њ. В. Књаза Насљедника.

— Поводом имендана Њ. В. Цара Николе, на Никољдан било је благодарење у двор. капели у 11 сати, пошто је свршено дефиловање војске. Присути су били: Књажевска Породица, сви наши великодостојници, царскоруски министар г. Губастов, официрану велесила. Што више, у Француској почину се дизати гласови за приближење са Немачком! Говорећи о томе „Пестер Јонд“ наставља: „Међутим радикални гласови у Инглеској траже пријатељски споразум са Русијом. Да није никад доба било повољније, јер на руском престолу сједи Цар, који је страшно одао миру и нема никаквих личних предрачуна против Инглеске. Источно питање могло би сваки час постати акутно, а мирни ток какве нове кризе зависиће само од тога, да ли ће Русија и Инглеска бити споразумне. Да је ријешено критскога питања добар знак за будућност, и да Инглеска не би могла ништа боље урадити, него исту методу да примени и у Македонији. Али овако Русија нипошто не мисли, може бити ни официјална Инглеска. У колико наш поглед допрне на ове ствари, о њима влада потпуно споразум између Русије и Аустроугарске, ком је вазада готова и Немачка да се придружи, потпуно споразум, да се свјетски мир не може уздржати без мира на Балкану, а да се овај обезбједи, да се мора уздржати status quo податакнут. У интересу је мира тако да се постојеће грумирање велесила, које је омогућило добар споразум Аустроугарске и Русије односно истог, предпостави свијема новијема комбинацијама.“

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 11 децембра.

И ако се чувамо вазада извјешница извора, по истијема смо дошјели у посљедијем нашем политичком прегледу говор инглеског министра колонија г. Чемберлена, који је држао у Векфелду, из кога је био изостављен увод, у ком је најзначајнији дио тог говора. На питање, да ли је Инглеска имала силем устати против тежње Русије, да присвоји на обалама Тихог Океана пристаниште, које сада заузима, г. Чемберлен је одговорио: „Већина инглеског народа сматрала је такву политику не моралном и врло опасном. Ја држим да ми морамо пожељети, да се споразумијемо с Русијом, да не речем, да је тај споразум управо потребан. У најмању руку, не смије се изазвати тежњи заплоти. *Нема никаквих несправљивих претварања*, које би могле да осујете пријатељски споразум између Русије и Инглеске у погледу Китаја. Тај споразум кад би довео у склад оправдане жеље Русије са инглеском политиком, која тежи да се у овијем крајевима поштује право свијех народа на једнак корист у погледу трговине — *могло би се лако остварити*. Држим да су моје наде у том правцу сасијем основане, јер су наши интереси сагласни са интересима Јапана, Немачке и Америке.“ Па је иза овога увода наставио оно што смо дошјели у прошлом броју. Она изјава од стране г. Чемберлена, који се до сада састрао непомирљивим противником Русије на далеком истоку, оправдава наше држање према писању извјешница листова у неколико пута о предстојећем руско-инглеском рату, које смо ваздасматрали њиховом путом жељом.

Услед појаве Америчкијех Сједињенијех Држава на пољу међународне политике; услед споразума немачко-инглеског у Африци; услед пораза француског у Финоди; услед трговинског уговора између Италије и Француске; услед немачкијех тежња на турском истоку; наступила је таква фаза у међународној политици да се већ поговара о новом грумирању велесила. Што више, у Француској почину се дизати гласови за приближење са Немачком! Говорећи о томе „Пестер Јонд“ наставља: „Међутим радикални гласови у Инглеској траже пријатељски споразум са Русијом. Да није никад доба било повољније, јер на руском престолу сједи Цар, који је страшно одао миру и нема никаквих личних предрачуна против Инглеске. Источно питање могло би сваки час постати акутно, а мирни ток какве нове кризе зависиће само од тога, да ли ће Русија и Инглеска бити споразумне. Да је ријешено критскога питања добар знак за будућност, и да Инглеска не би могла ништа боље урадити, него исту методу да примени и у Македонији. Али овако Русија нипошто не мисли, може бити ни официјална Инглеска. У колико наш поглед допрне на ове ствари, о њима влада потпуно споразум између Русије и Аустроугарске, ком је вазада готова и Немачка да се придружи, потпуно споразум, да се свјетски мир не може уздржати без мира на Балкану, а да се овај обезбједи, да се мора уздржати status quo податакнут. У интересу је мира тако да се постојеће грумирање велесила, које је омогућило добар споразум Аустроугарске и Русије односно истог, предпостави свијема новијема комбинацијама.“

Али што ћемо, кад не само радикални гласови из Инглеске траже споразум са Русијом, него ово и један инглески министар, и то главном г. Чемберлен!

Парички министеријални „Тап“ оповргава гласове, да се руски предлог о међународној конференцији за обустављање наоружавања неће остварити с тога, што су тобож догађаји посљедњег доба убједили руску владу, да му није сада вријеме. Конференција ће се састати брзо у Петрограду, на којој ће учествовати сви дипломатски представници при руском Двору. Особитијех опомоћеника и стручњака ту неће бити, и што су постојали инострани представници у Петрограду најкомпететнији у ствари, која ће им бити повјерена. „Конференција у форми савјетовања наше владе — вели „Н. Времеја“ — с акредитованијем код нас посланицима најбоље одговара у овом часу оној сврси, која се жели постигнути. Све европске владе изјавиле су у начелу пуно и топло саучешће великодушној иницијативи руског Цара, али за многе од њих избор специјалнијех опомоћеника био би трудан, услед обрта међународнијех догађаја, у свем са демонстративнијем оружавањем Инглеске и са тумачењем истијех са стране инглескијех државника, који дијеле мњење г. Чемберлена. Потпуноје таквог избора могло би задржати за дуго почетак радње међународног савјетовања, које је Русија предложила.

Дио европске публике, која је толико нада полагала на свечани скуп особитијех опомоћеника, неће, може бити, наћи да у новом свом облику та међународна конференција има онај демонстративни значај, на који су рачунали најодушевљенији поборници свјетскога мира. На жалост, сад се увијело, да данашње прилике нијесу за остварење поменутијех нада. Начин дјеловања Инглеске, услови, под којима се закључно коначни мир између Сједињенијех Држава и Шпанске, као и предлог, што је Немачка влада подијела парламенту, о умножењу немачко војске, захтјевају облик конференције, у ком би могла што прије састајати се. Што се тај облик нашао, томе се само може радовати у таквом часу, кад је ствар могла узети обрт још мање сагласан са жељама свијех искренијех пријатеља општега мира, о ком су већ говориле вијести оповргнуте „Таном“, као да Русија признаје за нужно узети назад учиници предлог.“

И по овоме се види промјена и озбиљност политичког положаја.

ОСАМДЕСЕТОГОДИШЊИЦА РИГЕРОВА.

Братски нам чешки народ прославио је осамдесетогодишњи дан рођења свог старог воје Ригера, како се и пристоји једном образованом народу.

Када су се Младочеси дигли против Старочека због њиховог попуштања бечкој влади, и потиснули их са политичког поља, Ригер, као воја Старочека, повукао се са мирном свијести.

Загребачки „Обзор“ пише:

Еволуција, која се је у јавном мњењу мало по мало збила против њему од год. 1880—90, опет се је некако повратила у прилог њему. То се је могло опанити већ за Палацкијевих свечаности; али се је особито нијело прекојучер, кад је Ригер навршио осамдесету годину живота. То је био Ригеров дан. Нијесу га тога дана славили само остаци староческе странке; славио га је сав чешки народ: славио га одушевљено, живоно и узашито. Појест ће рећи своју о данашњој политици младоческе странке; али Ригер доживљује дивје велике задовољности. Младоческа је странка прихватила савим његову тактику; да оправда туктику позива се на јавни наредба, које не садржавају толико, колико је Ригер тражио од владара.

Свечаном пригодом Ригеровој јубилеја, чешки народ окупљен је око њега, као једна обитељ. И Ригер је поред своје „политике мрвица“ под Тафеовом владом то заслужио. За пола вијека је он чешки народ водио. Палацки је отац народа: Ригер — Палацкијев зет — његов политички воја и првак. Што је био чешки народ, кад га је Палацки стао будити, унађајући га у његову славу прошлости, а Ригер стао водити? Није имао ни оштина, ни школа, ни књиге, ни друштва. Данас има своје оштина, а са оштинама своје школе. Данас има своје средње школе, има своје свечаности, своју академију, своју технику, свој музеј, своје позориште. Данас има свој сабор и свој земаљски одбор. Данас има своју књигу и своју ушјетност, које не само да му дају првенство међу словенским народима, него и достојно мјесто уз најпросвјетлије народе. Данас он је сјестан себе и свога права: има свој чешки и народни програм: идеал уједињене и слободне чешке краљевине.

Данас има свакоретни друштва, свакоретне школе, свакоретне уредбе: све прокинуто патристичким чешким духом, све будно и свјетско, све сјајно и дјелатно, све спремно за жртве. За сав свој напредак и развита чешки народ иста у прилог Ригеру даје захвалу др. Ригеру. др. Ригер, велики вазанат и велика душа; народни јунак био данас и био стража, муч

ведрих идеала и практичног реализма, метафизик а уједно организаторни дух, водно је народ у борбе до победа; бодрио га, одушевљавао га и тјешно; с њим се излазало свакојаким погубљенима, с њиме и за њ трипо неустрашиво свакојака прогонства и свакојаке муке. Политичко активно водило од пола вијека не може бити без погрешака. Погрешка је била абстиненција; погрешка је била можда, што су Чеси одбили понуде, које им је Потоцки учинио. Но горостасни напредак чешкога народа остаје непобитна чињеница. Чињенице су велике заслуге чешкога вође, коме нико не може порећи највиши патриотизам. Он се је борио, запостављајући увјек себе и своју особу, а имајући пред очима само отаџбину. Године 1870 био је близу своје сврхе: чешко државно право било је признато. Али све се силе уротиле против њему: Немци Аустрије, Андриши, Новикови, Бисмарк. Тко ће се чудити, ако је послје таква искуства, касније у часу одговорности био опрезан.

Г. 1867 Ригер је био на оном евесловенском скупу у Москви, и тада га је све Словенство познало и као поборника словенске узајамности.

Како поштовање др. Ригер ужива у Русији види се из адресе, коју је добио из Петрограда и која гласи:

Прије осамдесет година појавила се на обзори чешких земаља звијезда, којој је од Бога одређено било, да с временом постане звијезда првога реда, која ће свијетлито цијелом словенском свијету. Ова сјајна звијезда Ви сте, високоцијенени господине, др. Ригеру, славни син чешког народа, одважан поборник за његову историју и природна права, понос синова заједничке мајке наше Славине. У младим годинама подигли сте заставу чешког језика и чешког народа, поенили сте ју одважно у свим бојевима и погубљенима и држали сте ју до данас у својим рукама.

Као „Svět k světu“ (свој к својему) дошли сте к „отцу чешкога народа“, к чешко-словенском хисторику, и вођи, незаборавном Франи Палацкому те сте с њим дијелили све до његове смрти велик његов рад и велику славу, а послје њега постанали сте јединим, од свих признатим вођом и репрезентатом чешкога народа. Велик је био Ваш рад, али ће плодови бити слатки. Ви сте кликунали народу свому крилату ријеч: „Не дајмо се!“ и Чеси се нису предали.

Док ми Руси у Вама славимо славног сина и вођу братскога чешког народа, поздрављамо у Вама такођер доброга, старог пријатеља Русије. Ми се сјећамо, како сте се с Палацким топло заузели за руски народ у оно доба, кад су сви источни народи били против наше домовине, сјећамо се на лијепо Ваш позив, да се братски сложје сва браћа цијеле словенске обитељи. Догађаји, који су се збили у словенском свијету од доба московског конгреса године 1867., дали су право Вашему пророчанском позиву. Дошао је вријеме, гдје се ми Славени можемо мјерити у култури с осталим народима јевропским, гдје сваки Славен осјећа, да и он има право ступити међу културне народе и казати: „Ми Славени доиђемо емо у заједничку ризницу културе исто толико, колико и ви.“

Чешкому је народу пала у дио тежка али частна задаћа, да буде први борац у ствари словенске узајамности. Док се ми његовим успјесима од ерица и братски ра-

дујемо, осјећамо истодобно двоструку радост, што ненакнадни, што славни Чех др. Ригер још увијек живи и ради. На овај за све нас прерадостан дан доносимо ми, Ваши штоватељи из редова синова рускога народа, Вама и Вашему народу срдчан поздрав и жељу, да биете још много година у здрављу и срећи могли дјеловати на корист и славу домовине, на радост цијелога Словенства!

КЊАЗ БИСМАРК О ЊЕМАЧКО-АУСТРО-УГАРСКОМ САВЕЗУ.

У другој свесци свога дјела „Мисли и успомене“, која је сада изашла, прича књаз Ото Бисмарк о почетку њемачко-аустро-угарског савеза и наглаже своје мисли о вриједности и о значају тога савеза, које су од актуалне вриједности, и с тога ћемо њеке одломке отуда саопштити нашим читалцима. Бисмарк пише:

Код цара Франца Јосифа нашао сам веома милостив пријем и готовост да преговара с нама. Да бих осигурао и пристапак господара ја сам још у Гајштајну један дио времена, одређеног на лијечење, провео за писањем стогол и разложно сам му, да се круг коалиције, које би се евентуално могле против нас створити, мора ограничити, и да је најпогоднији пут за то савез с Аустријом. Ја сам, разумије се, имао мало наде, да ће мртво слово мојих излагања измијенити схваћање Њ. Величанства, које се више оснивало на осјећајима но на политичком расуђивању. Закључење уговора, чија је, и ако само обрбанена, али ипак ратоборна цијел параз неповјерења према пријатељу и сестрићу, с којим је баш некако тада у Александрову цанова са сузним очима и у највећој искрености измијенао увијерења о традиционалном пријатељству, и сувише се опирало оним витешким осјећајима, с којима је цар схваћао свој однос према себи равном пријатељу. Истина, ја не сумњам, да је и цар Александар исто тако поштено осјећао; али ја сам знао, да он није имао оне сигурне погледе на политику и оне нестрајности у раду, која би га учинила кадним да одоли неискреним утицајима његове околине, па није поуздао ни у личним односима у толикој мјери, као што је то мој узвишени господар. Она отворена искреност, коју је цар Никола показивао и у добру и у злу, није потпуно пријешла на његовог наследника који је био мекши по нарави. На ни према женским утицајима неимавши оповјерења није била на оној висини, на којој је била независност његова оца. Једино је јемство за трајање рускога пријатељства личност владајућег цара; и чим је ова мање поуздана, то што је била поуздана личност Александра I, који је год. 1813. према руском краљевском дому доказао толику вјерност, кака се не може увијек препоставити код руских владара, — то се неће у свако доба у пуној мјери моћи рачунати на руски савез, кад би нам он требало.

Још је у прошлом вијеку било опасно рачунати на принудну снагу уговора о савезу, кад се помијене прилике, у којима је писан. А данас влада које велике државе мучно може заложити снагу своје земље за извјесан пријатељски народ, ако је народно расположење против томе. С тога тект уговора, кад приморави на вођење рата, не даје више онаква јемства као за вријеме кабинетских ратова, који су вођени

с војскама од 30.000 до 60.000 војника. Данас је тешко проценити породични рат, какав је Фридрих Вилхелм II. водио у Холандској, у корист свога шурака; а за ратовање као што је било оно Николоја I. год. 1849. у Угарској, сада се не налазе лако потребни услови. Међу тим на дипломатију ипак није без утицаја тект каквога јасног и стварног уговора у тренутцима, када ваља изазвати или избјећи какав рат. Ни софистичке ни пасивне владе нијесу лако готове да хитимично покаже дату ријеч, све дотле, док их на то не приморају животни интереси њине државе.

Сва моја разлагања и доказивања, која сам писмено подносио цару (који се тада налазио у Бадену), из Гајштана, из Беча и у скоро по том и из Берлина, остала су без жељенога дјјства. Да бих постигао царев пристапак на пројекат уговора, који сам с Андришијем углавном и који је одобрио и цар Франц Јосиф под претпоставком, да ће и цар Вилхелм то исто учинити, био сам приморан да се латим за мене непријатнога средства: кабинетскога питања, и успио сам да за то задобијем и моје колеге. Пошто сам и сувише био занурен напорима посљедње неђеље и напуштањем гајштајноског купатила, да нијесам могао сам да одем у Баден-Баден, то је мјесто мене учинио гроф Штолберг. Он је срећно привео крају те преговоре, и ако се Њ. Величанство томе јако опирало. Цар није био убијеђен о истинској потреби савеза, но за то је ипак обећао, да ће ратификовати уговор само из одвратности према промјени кабинета. Престолонаследник пак био је од увијек живо заузет за аустријски савез, али је био без утицаја на свога оца.

Цар је у своме читешком схваћању сматрао за потребито да повјерљиво извјести рускога цара, да ће, нападне ли ма коју од двије сусједне државе, имати обије против себе. Он је то хтио да учини за то, да цар Александар не би можда погрешно мислио да може напасти саму Аустрију. Мени се чинило да је та зебња неоснована, пошто је петроградски кабинет морао знати већ из нашег одговора на питање, које је на нас било упућено из Тивадије, да ми не би смо напустили Аустрију, — да дакле нашим уговором с Аустријом није била стварена никаква нова ситуација, него се само опирала она, која је и дотле постојала.

Обнављање коалиције, као што је била Каунишова, за Њемачку, када би остала сложна унутра и када би вјерито водила своје ратовање, истина, не би била очајна, али би свакако била врло озбиљна констелација, и наша спољна политика мора да је по могућству изијечи. Када би удружена аустро-њемачка снага била осигурана с погледом на чврстоћу својих веза и с погледом на јединство, као што је осигурана снага руска и француска, поематрана свака за се, ја се не бих, и да није Италија трећа у савезу, ни мало плашио заједничког напада те двије велике сусједне силе. Али кад у Аустрији избијају на површину антињемачки правци националне или вјерске природе, јаче но икад до сад; кад се томе придружују руска некусмења и понуде на пољу источне политике, као за вријеме Катарине и Јосифа II; кад талијански прохтеји угрожавају аустријске земље на Јадранском Мору, и када би као и у Радецково доба држали у шаху њену војну снагу, — онда би била неравнотежа борба, на чију могућност помисаљам. Није потребно ни да казујем, колико је положај Њемачке још нека угрожен евантуалношћу,

да би се и Аустрија, по наговору римске курије могла наћи у логору наших противника, с тежњом: да збрише резултате од 1866 године.

Та пестимитичка претпоставка, која никако не лежи изван домаћаја могућности и која ни мало није неоправдана оним што је било у прошлости, побудила ме је да покренем питање, да ли не би била умјесна органска веза између Њемачке Царевине и Аустро-Угарске, која се не би могла отказати као обичан уговор, већ би била узаконена у обје царевине и могла би се разријешити само новим каквим актом законодавства. Но да ли би и то било апсурдно сигурно у сваком случају, слободно је посумњати.

Поштовање уговора међу великим државама је условно, чим се стави на пробу у „борби за опстанак.“ Ни једна велика нација никад неће моћи пристаћи, да жртвује свој опстанак на оштар вјерности каквом уговору, ш. ј. кад дође у положај да бира између те вјерности и свога опстанка. Оно ultra posse nemo obligatur не може се никаквом одговорном одредбом ставити вап дјјства, а исто тако не да се уговором одредити ни мјера озбиљности, а ни мјера употребе снаге, којом ће се вршити уговор, чим се сопствени интерес оного, који би га имао да га врши, не слаже више са потписаним текетом и његовим ранијим тумачењем. С тога би дакле, ако би у јевропској политици настали какви обрт, у којима би Аустро-Угарска сматрала антињемачку политику као њојзи једино корисну и спасоносну, било лудо од ње очекивати да своје интересе жртвује уговорној вјерности. Треба се само сјетити како је за вријеме Кримскога Рата искућена једна Аустријска обавеза благодарности, која је можда била важнија, но што је важан перимент ма каквог државног уговора.

Ја држим, да је први услов за трајност политичких уговора тај, да водимо озбиљног рачуна о непромјенљивим елементима политичког интереса и о њиховим опасностима. За аустријску политику, која би ишла правцем мирним и консервативним, ъемачки је савез најкориснији.

Наш споразум с Аустријом угрожава, истина, околност, која је садржана у могућности руско-аустријског споразума у правцу Јосифа II. и Катарине II. или у правцу конвенције склопљене у Рајхштауту, као и у томе, што су се Русија и Аустрија споразумијевале увјек у највећој тајности; но у колико је то уопште могуће, то се може парализовати тиме, што ће мо ми, истипа, озбиљно настојати, да будемо Аустрији вјерни, али ћемо се уа то брижно старати: да пут из Берлина у Петроград буде увјек отворен. Наш је задатак, да између оба наша цркеса сусједна подржавамо мир: а и будућност четврте велике династије у Италији, обезбједићемо у оној мјери, у којој нам пође за руком, да све три царевине одржимо у слози и да обуздамо честољубље оба наша сусједна, или да га обостраним споразумом задовољимо. Сваки од њих двојице неопходно нам је потребан не само у интересе јевропске равнотеже — ми не бијемо моћи бити ни без једнога од њих двојице, а да сами не будемо угрожени — него и у интересе одржања елемента монархијског реда у Бечу и Петрограду, а помоћу њих и у Риму. То је за нас у Њемачкој задатак, који стоји у вези са одржавањем државног реда код нас самих.

његов зет Јосиф Јирекек. (Geschichte der südslavischen Literatur. III. Des serbische Schriftthum. Prag, 1868.)

Шафарик је по националнети у ужем смислу био Словак, и вада је остао Словак, али је његов велики дух ртло цијело Словенство. Он је својим научнијем радом допунио велики словенског идеалнети Колара.

На њега је имао утицај најприје Добровски, Сурвијевић, Раковијевић и други трудбеници на пољу словенске науке.

Осим утицаја словенског националног и научног покрета, на њега је утицао и омладински национални покрет ъемачки, ком је врло било у Лепи, у којој је Шафарик био двије године на свучалнети (1815—1817). Ту је стекао и научнички правац.

Тадашњи дух ъемачкијех погледа на свијет се особито лијепо огледа у Хердеру, чији је поглед на свијет био од неопјенивог утицаја особито на словенски свијет; његова универзалност, његов хуманизам је знаменити фактор у процесу развоја словенске ренесансе. Хердер је био етички идеалиста и филантроп; он је љубио све људе и ни једном народу није одрицао културне улоге. Ова филозофија је обраћала његову пажњу и на словенски свијет, који у науци и и јавном мишљењу јевропском дотле бјеше потијенљив. Његова филозофија је утицала на словенски свијет, и његова теорија о Словенству била је у принципу прихваћена од Словена, што се огледа и у првом евесловенском Шафариковом дјелу Geschichte der slavischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten (Ofen, 1826.)

Л И С Т А К.

У СЛАВУ ИМЕН-ДАНА

Ц А Р А Р У С К О Г А И КЊАЗА ЦРНОГОРСКОГ А

Два владара, Господара,
Једноименац,
Свјетле роду словенскоме
Као Божји зраци.

И као што једно име
Носе облица,
Тако носе једну жељу,
Свијетлога лица.....

Тако носе једну жељу,
У свијетле груди;
Да час прије свем' Словенству
Нови зрак заруди.....

Два владара, Именака
Светога Николе,
Бог уздиже моћном руком —
На славске престоле.

Једном даде царску Круну
И с' њом милионе,
Другог стави на престоу —
Црне Горе домне.

Једног стави на сто тридест
Милион' Москва,
Другог стави „Вождом“ јата —
Српских соколца;

А Николи рече Свецу,
Да их благосиља,
Да час прије они стигну —
До жељеног циља.....

Два владара, Именака
Светога Николе,
Бог уздиже руком моћном —
На славске престоле.

Уз њих стоје милиони
Словенског народа,
Те молитве своје шаљу —
Пут Божјега свода:

Да Бог живи два Владара,
А два Именака:
Силог Цара русскога
И „Цара јунака!“¹⁾

Радоје Црногорац

¹⁾ Ова је пјесма декларирана на свечаној забави у позорнети као пригодни поздрав.

У СПОМЕН ШАФАРИКУ.

II.

Др Каменко Суботић расправља питање, које су прилике створиле Шафарикову историју српске књижевности. Словенска ренесанса, као дио опћег јевропског покрета поезије француске револуције, јавља се и у српском народу, бар у оном дијелу народа, који је по политичком свом положају био у прилици у јевропском се смислу културно развијати. Нови Сад је у првој половини нашег вијека постао културно средиште сјеверног дијела нашег народа.¹⁾

У то културно средиште српске долази Павле Јосиф Шафарик као професор и директор српске новосадеке гимназије, тоји ту постаје својим озбиљнијем и немурнијем научнијем радом један од највећих словенских научника.

Колико је његов рад важан за све Словене, ипак ни једна словенска група није обрађена у том његовом раду као српска. Сви његови опће словенски радови тичу се и Срба, а уз то за пете имаде и специјалнијех радова, које за друге словенске групе немамо.

Ту долази и историја српске књижевности, коју је као његово посмрче издао

¹⁾ А за што тако сужавати подручје тога средишта, када је оно обухватало и наше пријорје управо до Цетина? Није ли Др Теодор Петриновић, покретач Српско-далматинског Магасина, био јак Карловачки, а Димитрије Милаковић, уредник „Грлице“, јак новосадски? Да и не помињемо далматинске епископе, који су у то доба сви из Карловачке долазили, као и професори задареке богословије.

Уговор, који смо склопили с Аустријом због заједничке одбране од руског напада, остива се на јавном праву. Не зна се за садржај уговора између обје стране, који би био склопљен због одбране од напада француског. Нема спора да је Њемачка у првом реду угрожена од напада француског, па ипак њемачко-аустријски савез не даје нам оно осигурање, које нам даје против руског напада, ма да је пуно вјероватније, да се тога руског напада има више прибојавати Аустрији, но што га се има прибојавати Њемачка. Између Русије и Њемачке нема таквих разлика у интересима, које се никако не би могле изравнати; и с тога између њих не мора доћи до сукоба, која се не би морало отклонити. Баш напротив, истовјетне потребе у политичком питању и сагласност у напорима о дипломатској солидарности против тежња елемената преврата, стварају неодогу за заједничку политику њемачког и руског кабинета. Та подлога понешто је ослабљена услед тога, што је руска штампа у току од десет година чинила што је могла да фалсификује (лажно представити) јавно мишљење у Русији. Она је у руској читалачкој публици вјештачки одјеволати мржњу против свега што је њемачко, а е тим расположењем, које сада влада у масама руског народа, мора да рачуна руска династија и онда, кад цар хоће да подржава њемачко пријатељство. Но поред свега тога, мучно да је непријатељство руских маса против њемачке већма заострено по што је заострено у Чеху у Чешкој и Моравској; Словенаца у земљама, које су припадале пређашњем њемачком савезу и у Пољска у Галицији. Укратко, када сам бирајући између руског и аустријског савеза претпоставио овај последњи, ја никако нијесам изабрио из вида подвојена, која отежавају тај избор. Ја сам сматрао за умјесно, да поред нашег одбранбеног савеза са Аустријом и даље негујем сусједске односе према Русији; јер Њемачка нема поуздане сигурности да неће насјестити са изабраним својом комбинацијом, али има ипак могућности, да држи у шаху антињемачка ровства и Аустро-Угарској, до год њемачка политика не поруши за собом мост, који води у Петроград и не створи јаз између Русије и нас, који се никако не би могао заронити. Догод нема таквог непрелазног јаза, Беч ће моћи да обуздава стране или такве елементе, који су непријатељски расположени према њемачком савезу. Али ако би се њемачко-руски односи пореметили, или чак савршено прекинути, и у Бечу би одмах порасле претензије. Тако би прије свега тражили да се прошире услови савеза, који се до сад по објављеном тексту односе само на одбрану од руског напада на Аустрију, и друго: тражили би да Њемачка заступа и интересе аустријске на Балкану и на Истоку, што је и у самој нашој штампи већ с успјехом покушавано. Природно је, да становници дунавске долине имају своје потребе и планове, који прелазе данашње границе аустро-угарске монархије, а устројство Њемачке Царевине показује начин, како би Аустрија могла измирити своје политичке и материјалне интересе, који се крсту између источних границе румунског племена и Которског Залива. Али адмитањем Њемачке Царевине није, да она имањем и крљу својих поданика остварује планове своје сусјетске. Одржавање аустро-угарске монархије, као независне, снажне владете, за Њемачку је потреба, коју захтјева равно-

тежа јевропеа; а за ту потребу с пуном савјешћу, у случају потребе, може она заложити мир земље. Али у Бечу би требало да се уздржавају да преко пога обезбјеђени изводе из савеза претензије, за које он није заложник.

(Свршиће се)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 11 децембра.

(Наша гарда.) Први глас, да Њ. В. Господар обнавља гарду, ову поносни установу бесмртног Књаза Данила, радом је електрисао цео наш народ. Свакоме је прва мисао полећела на Граховац, то славно наше бојиште, по ком је гарда Књаза Данила чуда од јунаштва чинила и прославила се смрћу свога командира, див-јунака Попа Бура Кусовца. А кад се чуло да је Њ. В. Господар наименовао за бригадира гарде Свог Узвишеног Сина Књаза Мирка, завладало је право одушевљење у народу.

У гарду се бирају из сваке војничке чете по осам момака, који по трљосном саставу, по хитроћи и осталијем момачкијем врлинама обављају у рату предначити и у нужди свуда у помоћ прискочити. То је једна врста летећега кора, која може својом лакоћом, обичнога дана, превалити даљину од 70 до 80 километара пута; и кад се из једног батаљона од 800 момака изабере 80 таквијех момака, па их човек у једно види, његова нада постаје увјерење.

Тако ће свака бригада наше војске имати по један батаљон гарде, а сви осам батаљона гарде састављају бригаду, на челу које видимо младог Књаза Мирка Петровића, унука бесмртног Граховачког Побједитеља!

Ко познаје дух ратнички Црногораца, лако себи може претавити значај ове појаве у нашој војсци. Нема момка, који се не отимље да буде учесником гарде, нема оца, који не би жудио да у редовима гарде види свога сина.

Њ. В. Господар ничим није могао више одушевити свој народ као овом ратничком силов.

(Наш старина пјесник г. Јован Сундечић), подастро је Њег. Височанству на Никољдан следећу брзојавну честитку:

Велики Књаже, — с великих дјела Слави Те цео — просвјетли свјет: С Тобом је Твоја — процвала Гора, Као најљепши — божији цвјет!... Живи нам, Књаже! — Дуго нам живи: Саузећи Богу — и роду овом: Ко Теби крпи — вјеру и послух, Спржио њега — небески гром!... А Ти нам живи — весело, здраво: Свега Словенства — поносна славо! —

Пјесник
Ј. Сундечић.

главе: у првој књижевности Славосрба грчког обреда, у другој католичкијех славосрба (Далматинаца, Босанаца и Славонаца) и Хрвата.

У овоме је дакле Шафариковом дјелу клица његове историје српске књижевности, која је послје његове смрти свијета угледала.

Његова теорија о српском народу није доживјела битнијех промјена. Он словенски језик дијели у нарјечја, међу које рачуна српско и хрватско, свако за себе. Под хрватско нарјечје рачуна само онај говор што се говорише у тадашњој војничкој и провинцијалној Хрватској; остали дио говора рачуна под српски, и оне провинције књижевне, у којима јети се говори, под српске.

Та је његова теорија у првом његовом дјелу о словенској књижевности, па је није измјенио ни у потоњем о српској књижевности.

Кад испоредимо његову историју српске књижевности са одјељком дотичнијем у историји словенске књижевности, видимо да се из овог предрада развила, да је опширнији, прерађенији и зрелији наставак истог.

На историји српске књижевности, ил боље југословенске, Шафарик је радио, док је био у Н. Саду (1833). Кад је пошао у Праг, од тога посла одржа га рад на Старожитностима, који је он сматрао за увод књижевне историје словенске.

Његов рад са насловом Историја Српске Књижевности јесте трећи дио историје југословенскијех књижевности. Има два дијела. У првом се говори о поли-

Њег. Височанство Господар изволио је следећом депешом почитити старину пјесника:

Хвала ти драги Сундечићу на твојој старој, вазда једнакој, живој осјећању.

Књаз.

(Њ. К. В. Књаз бугарски.) приликом Његове летишње посјете на Цетињу, у путу до Котора, био је изгубио свој фамилијарни орден, који је нашао Лазо Шатов Мартиновић; за то га је Њ. К. Височанство изволило одликовати медаљом и даром од 10 наполеона.

(Личне вијести.) Госп. Миловановић, Србин, пуковник у руској војсци, овијех дана бавио се на Цетињу и имао је част да буде примљен од Њ. В. Господара у нарочитој аудијенци, и да буде позван на велико дине у Двору на Никољдан, којом га је приликом Његово Височанство одликовало II-им степеном Данилова реда и ратном споменницом.

(Извоз наше стоке.) Главни је извоз нашег народног благостања сточарство, и кад се оно добро извози, добре су му и цијене по нашим пазарима. У томе обзиру можемо се похвалити овом годином. На никшићкијем пазарима продавало се обично од три до пет хиљада глава ситне стоке, и за то су цијене биле све боље. Главну заслугу за то има г. Вуко Вуле-тић, који бада крпа у Бару трећи велики пароброд за Марселију. Извезло се доста стоке у Италију и у Скадар, па и у сусједну Аустро-угарску, у пркос велике царине. Као што су показале ове последње године, извоз наше стоке преко мора све више расте, и ми се надамо, да ће бригом Књажевске владе у напријед и још више, што ће неминовно још више појачати овај главни извоз нашег народног благостања.

(Вријеме.) Послије прекраснога времена, испред Никољданеви један дан је освануло нешто сивијега, па смо опет све до ономадне имали исто лијепо вријеме. У ериједу је освануо сивије, који је падао и јучер, тако да га је нападало до близу метра висине. Дилџенца је морала зауставити возњу, док се путови очисте. Данас је освануло ведро са јаким студени. Овакав сивије вије падао одавно испред Божића. Као да ће се обистинити ове зиме Фалбово пророчанство.

— Из Грађана пишу нам :

Овдјешња наша школа била се затворила одма послје последњег рата са Турском, и ове се године опет са срећом отворила. Како је досадашње школско здање било код цркве, при гробљу, по плану, који нам је послао школско надзорништво, оградиле смо ново здање на другом мјесту, у ком смо свечано отворили школу 16 новембра, а до тада су наша дјеца учила у једној приватној кући.

Тај дан, послје св. литургије, на којој су били сви наши главари, дјечији родитељи, г. учитељ Лазар Димћ са ђацима и многи племенити, поили смо сви у школу, гдје су два наша свештеника извршили водоосвећење. Затим је свештеник г. Машан Поповић изговорио сеходну бесједу о благодатнијем плодотвору школе; а мјесни капетан г. Стефан Кнежевић изразио је благодарност Њ. В. Господару, који нам је дао државног учитеља, и министру просвјете и главном школском надзорништву, које је настојало да овај просвјетни дом буде уређен, како захтјева

хигијена, у корист наше дјеце, да буду на корист родитељима и нашој отаџбини. За тим је топло захвално браћи Грађанима на заузимању око ове школе.

Обје су ове бесједе биле завршене са бурнијем клицањем присутнијех: „Живео Господар!“ а учитељ са ђацима се одазвао појањем „многаја љета!“

Најпослије је мјесни школски надзорник г. Мило Кнежевић прочитао један дио школског законика, а г. учитељ проговорио је о дужностима родитељскијем према школској дјечи, и о ђачкој чистоћи, као и о користи школе.

Иза тога је слиједила чазба пред школом, па смо се весело разишли, пуцајући из револвера.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 6 децембра. — Велики Књаз Никола присуно је јучер. Измјенио је посјете са Султаном, који му је поклонито велики ред Имтиаза. Велики Књаз је довео Султану 4 коња као дар од стране руског Цара.

ПАРИЗ, 6 децембра. — Поведена је истрага због шпијунажа. Затворена су 4 цивилисте и један подчасник.

БУДАПЕШТ, 6 децембра. — У сабору је примљен предлог Мадараса, пресједника по годинама, да се у поведјелник бира пресједник сабора.

БУКАРЕШТ, 7 децембра. — Поводом имендана Цара Никола било је свечано благодарење у присуству краљева преставника, министара, великодостојника и мноштва народа. Руски преставник примом је многа честитања.

СОФИЈА, 7 децембра. — Поводом имендана руског Цара било је свечано благодарење у присуству књажева преставника, министара, великодостојника и мноштва народа. За тим руски дипломатски преставник примом је честитања.

ПЕТРОГРАД, 7 децембра. — Богољенов, упраник министарства наставе, наименован је за министра наставе.

БЕРЛИН, 7 децембра. — Цар је примом синоћ аустро-угарског посланика Сеђевића у адјенцу.

ЦАРИГРАД, 7 децембра. — Велики Књаз Никола примом је мноштво денеша од општина и корпорација из Бугарске, које најављују благодарност Цару и братском руском народу на рату за независност.

БЕЧ, 7 дец. — Цар Франц Јосиф посјетно је руског посланика Капишта, да му лично честита Царев имендан, и остао је више од четврт сата.

СОФИЈА, 6 дец. — Данас је био митинг, да протестира против конвенције источне жељезнице. Присутствовало је преко 2000 људи. Мноштво се сакупило пред Двором вичући: „доље влада! живео Књаз!“ Посредовала је полиција, и остао је који рањен.

ЦАРИГРАД, 8 дец. — Свечано откривање руског споменика било је у присуству Великог Књаза Николе, рускијех војничкијех депутација, Зиновјева, и дипломатскијех преставника балканскијех држава. По жељи Султановој Велики Књаз Никола остануће овдје до четвртка.

СОФИЈА, 8 децембра. — Јучерашњу резолуцију митинга против владе због конвенције источне жељезнице, Радославов са својијем једномилеонцима одио је да преда Књагу. Полиција им је стала на пут. Свјетина је бацала камење на полицију и два жандара ранила. Кавалерија је раширала манифестанте пред Двором. Неки су поанишени.

ПАРИЗ, 8 децембра. — На дотичну интерпелацију Дини је одговорно, да тајни документи у Драјфусовом процесу не могу бити саопштени касацији него условом да се не изнесе на јавност. Камера је усвојила дневни ред у корист владе са 370 против 80 гласова.

АТИНА, 8 децембра. — Принц Ђорђе кренуо је са краљевском фамилијом у Ширеј, уз овације одушевленог народа, одакле ће на Мило.

КАЈИРО, 8 децембра. — Маршан је данас оставио Фаноду и пошао на ривијеру Собат. Фаноду је одма окупирали мисирска војска.

ПАРИЗ, 9 децембра. — У камари, на предлог једног социјалисте, да се војницима даду политичка права, и да се о томе одма поведе расправа, Дипи је побијао хитност, и рекао је, да би тај предлог био кобан за земљу. Хитност је одбијена са 477 против 26 гласова.

КАНЕА, 9 децембра. — Принц Ђорђе доћи ће сјутра у јутро у Суду. Дочекаће га адмирал и допратити у Канеу, гдје ће га послје богослужбена, адмирал Потје одвести у конач гувернерски. У тај час ће се подићи аутономна застава, а ратни бродови испалиће по 21 метак топовски. Принц ће за тијем примити консуларно тијело, официјерско тијело, егзекутивни одбор народне скупштине, градоначелника и турске нотабилитете. Град је богато окићен, особито аутономнијем заставама.

МИЛОС, 9 децембра. — Принц Ђорђе стигао је, дочек н адмиралима и поздрављен пучњавом из топова и грчком химном. Изајенио је посјете с адмиралима, који су с њим обједовали. Становништво је акламирало Принца, који је са пратњом у поноћи кренуо пут Крита. Грчки брод, на ком се довео на Мило, повратио се у Атину.

БЕЧ, 10 децембра. — Рајхсрат је одложен.

БЕРЛИН, 10 децембра. — Посланик Сеђени јучер је у аудјенци предао Цару Вилхелму аутографно писмо Франца Јосифа.

КАНЕА, 10 децембра. — Принц Ђорђе искрцао се у Суду, дочекав адмиралима и становништвом. Са бродовља су пуцали топови. За тијем у Канеи свечана инсталација. Одушевљење опће неописиво. Принц примајући власт молио је адмирале да изјаве дотичнијем владама његову захвалност на повјерењу. Адмирал Потје изјавио је наду, да ће Принц одговорити високој мисији, коју су му велесиле повјериле.

РИМ, 10 децембра. — Камара је одложила сједнице до 25/1.

БУКАРЕШТ, 10 децембра. — Бивши министар Ђорђе Кантакузен умро је. Обје камаре су у знак жалости обуставиле сједнице, и спровод ће му бити о народном трошку.

БЕРЛИН, 11 децембра. — Цар је примио руског посланика Остерсакена, који му је предао аутографно писмо Цара Николе.

ПАРИЗ, 11 децембра. — Камара је усвојила једногласно без расправе кредит од шездесет милиона за усавршавање ратног материјала. Такођер је усвојила трговински уговор са Италијом.

РИМ, 11 децембра. — Сенат је усвојио инострани буџет, те је одложио сједнице sine die.

КАНЕА 11 децембра. — Хришћани и Мусулмани опште као браћа. Принц Ђорђе примио је посјете владике, рабина и кадије, па је посјетио за тијем џамију. Синоћ се Принц у колима возио по освијетљеној вароши, одушевљено акламиран.

ЦАРИГРАД, 11 децембра. — Хафус-паша, функционер градске префектуре, убио је из револвера у јавном локалу Султановог адјутанта Гамбега, ком је јавно приписао много рђавијех дјела.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. Пуковик Е. Ж. Миловановић, заповједник 152 Владикавказког Генерала Ермалова пука, уручио је низепотписаној општини шездесет фор., да их раздијели сиромасима.

Тога ради Цетињска Општина сматра за најпријатнију дужност дичном Србину дародавцу пријети своју најтоплију благодарност за његову родољубиву и хришћанску дарежљивост.

Цетиње, 10 децембра 1898.

Број 939.

ОПШТИНА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОБЈАВА.

Овијем се чини до знања да ће се затечена трговина која се састоји у гвожђарији и колијалној роби у бутиги Николе Матановића овдашњег трговца, распродавати на јавној продаји 21 децембра ове године за измиру његових дугова, на ко би желио купити цијелу робу или на појединостима, нека се истог дана пријави овд. Управи.

Број 2311

Цетиње, 10/12 1898.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

(1—2)

ОБЈАВА.

Овијем се износи на јавну продају од данас до 15 Јануара 1899 године, једнокатна кућа Марка Ђиновиха, постојећа у линији главне улице овд. нове паропи за измир његових дугова: иста је дугачка 9 метара, а широка 6 1/2 метара са зидовима; садржи двије сухоте, има припадајућу башту.

Ко би желио купити поменути кућу, нека се пријави 15 Јануара идуће године, којег ће се дана дати понудиоцу највише цијене.

Број 2224.

Цетиње, 2 Децембра 1897.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

(2—4)

ОБЈАВА.

Сагласно допису овдашњег Окр. Суда под број 396, IV-1898-79, а сазивом наредбе Вис. Сл. Великога Суда под број 1406 IV-1898-485 — с овим износи се на јавну лицитацију од данас па до 1 фебруара 1899 год., — уљана фабрика и сапунара са односним спремама Јабуда Врбице за намиру његових дугова а цијело здање дугачко је 35 м. и 50 цм. а широко 9 м. са зидовима а састоји се из два боја. На доњем боју, смјештена је уљана фабрика са два млина и сапунара, код које се пружа један депо за маслине; — а на другом боју има 4 собе и 1 кујину са једном пространом сухотом, — која постоји у овој вароши на ријеци Бунару, а истој припада башта од 1/16 рала и околини цардин посађен разним воћем.

Ко би речено желио купити нека се пријави 1 фебруара овој Управи кога ће се дана уступити понудиоцу највише цијене, и према реченој наредби куповац чека ће се за повце до Ђурђевог дана 1899 год.

Бар, 12 новембра 1898.

Број 152.

Гр.-898-90.

Управитељ Вароши

Кап. Васиљ Дабановић.

(1—4)

КЛАСНА ЛУТРИЈА

ДОВИТАК ОД 300,000 ДИНАРА

КОЛЕКТУРА

КОКАНОВИЋА И ВАСИЋА у БИОГРАДУ,

ОВЛАШЋЕНИ ПРОДАВЦИ

КРАЉЕВСКО СРПСКЕ ДРЖАВНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ЗА ПРИВРЕДНЕ ЦИЉЕВЕ

ОДПОЧЕЛА ЈЕ ПРОДАЈУ СРЕЋАКА 17-ТОГ КОЛА КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ,

КОЈА ИМА ПЕТ КЛАСА И СТОГА

ПОЗИВА ИГРАЧЕ

на судјеловање у игрању, у 17-том колу ове Лутрије напомињући у једно да је срећа, као и до сада увијек, била наклоњена нашој радњи, те су без мало сви главни добитци у прошлом колу пали на срећке, које је наша радња продала својим играчима и да су сви ти добитци исплаћени одмах и без икаквих одбитака.

И у овом колу играју 300,000 срећака, од којих, по утврђеном распореду у пет класа 15,000 морају се извући са добитцима; значај дакле да,

ПОЛОВИНА СРЕЋАКА ДОБИЈА

Целокупна сума за исплату добитака у овом колу, која ће се играчима исплатити износи суму од

ДИНАРА 3,220,000 У СРЕБРУ

А подијељена је на овакве добитке

1. ПРЕМИЈА 200,000 ДИНАРА.

1 од 100,000 динара	1 од 4,000 динара
1 " 70,000 "	1 " 3,600 "
1 " 50,000 "	1 " 3,000 "
1 " 40,000 "	1 " 2,500 "
1 " 35,000 "	21 " 2,000 "
2 " 30,000 "	114 " 1,000 "
1 " 25,000 "	10 " 600 "
2 " 20,000 "	180 " 500 "
2 " 15,000 "	230 " 400 "
1 " 14,000 "	290 " 300 "
1 " 12,000 "	40 " 250 "
5 " 10,000 "	350 " 200 "
1 " 8,000 "	10939 " 150 "
1 " 7,000 "	962 " 120 "
1 " 6,000 "	933 " 90 "
11 " 5,000 "	894 " 60 "

Према овоме, срећан играч у повољном случају може од један пут добити:

300,000 ДИНАРА

Свака класа има своје вучење

ВУЧЕЊЕ I КЛАСЕ БИЋЕ 5 ЈАНУАРА 1899 ГОД.

Цијена срећака је за све класе подједнака:

и то једна цијела срећка за I класу, кинта динара 24; половина дин. 12; четвртина дин. 6; и осмина дин. 3.

Наша радња продаје срећке, како за Србију и српске покрајине, тако и у све стране државе.

Поручбине Срећака вршимо брзо и тачно, а по сваком вучењу шаљемо купцу, бесплатно, листу о извученим добитцима.

Уплату за срећке ваља слати непосредно подписаним овлашћеним продавцима. Најлакше и најпоузданије поштанском уплатницом, а гдје нема упутничког саобраћаја, најбоље је слати новац у писму са означеном вриједношћу.

Срећке се шаљу купцима, чим се уплата прими.

На захтјев шаљемо бесплатно план играња са званичним правилом ове лутрије.

Биоград, Новембра 1898 год.

Кокановић и Васић

Краљ. Срп. овл. продаваоци срећака у Биограду.

(3—6)